

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@ork.police.hu

Szám: 29000/105/1038/ /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 419/2009. (XII. 2.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasznak a személyes adatok védelméhez fűződő jog sérelme tekintetében

h e l y t a d o k,

míg minden egyéb vonatkozásban a panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Heves Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Egri Rendőrkapitányság vezetője
- 5) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos előadta, hogy Egerben, 2009. augusztus 19-én „megemlékezés zajlott az állami ünnepről”, amikor telefonon felhívták, hogy menjen és segítsen, mert „probléma adódott”. Délután 18 óra körül érkezett a Dobó térre, ahol azt tapasztalta, hogy az Új Magyar Gárda formaruhájába öltözött személyeket vesz körül kb. 10 rendőr. Mint helyi önkormányzati képviselő, megkérdezte a helyszínen lévő rendőri egység parancsnokát, hogy „mi a gond”, illetve hogy tud-e valamiben segíteni. A parancsnok azt válaszolta, hogy „ha leveszik az egyenruhát, akkor maradhatnak a téren”. Erre a panaszos közölte, hogy „a formaruha viselése nem tilos”, „erről nincs jogerős határozat, csak a Magyar Gárda Hagyományőrző Egyesület jogalanyiségének megszüntetéséről és a nyilvántartásból való törléséről”. Az intézkedő rendőrök ezzel nem értettek egyet, és háromszor is felszólították a gárda-egyenruhát viselőket arra, hogy „vegyék le a ruhát”. Mivel a csoport a felszólításnak nem tett eleget, ezért a rendőrök a helyszínre hívták az Egri Rendőrkapitányság vezetőjét, aki kb. 18:30 órakor érkezett meg, és 18:33 órakor 5 percet adott a jogellenes cselekmény abbahagyására, de felszólítása ismételen eredménytelen maradt. Amikor a hivatalos rendezvény véget ért a Dobó téren és a tömeg elindult a Vár irányába koszorúzni, a Magyar Gárda formaruháját viselők is csatlakozni kívántak a megemlékezőkhöz, a rendőrök azonban megállították a csoportot, akik erre leültek a földre néhány civil állampolgárral – köztük a panaszossal – együtt. Ezt követően két rendőr lépett a panaszoshoz és elsőként őt állították fel. A panaszos állítása szerint az intézkedéssel szemben nem tanúsított ellenszegülést, ennek ellenére egy rendőrségi buszba kísérték, ahol telefonálni szeretett volna a jogi képviselőjének. A rendőrök ezt úgy akadályozták meg, hogy kicsavarták kezéből a mobiltelefont, aminek következtében a készülék széttört. A történet bizonyítékeként a panaszos a szolgáltató cellainformációira, valamint egy tanúként megnevezett személyre hivatkozik. Ezt követően a csoport tagjait előállították az Egri Rendőrkapitányságra, ahol elvették a mobiltelefonjaikat, majd 3 órán keresztül tartották bent őket, miközben orvosi vizsgálaton estek át, és egy mérőléc előtt oldalról és előlről mindenkit lefényképeztek. Az előállítás során jegyzőkönyvet nem vettek fel, és a kapitányság vezetője csak annyit közölt a panaszossal, hogy „rendőri intézkedés akadályoztatása” miatt vonták eljárás alá, illetve hozzátette, hogy akkor engedik ki, amikor azt ő akarja. A panaszos szerint a Rendőrségnek hivatalos tudomása volt arról, hogy neki 19:00 órakor egy előre bejelentett és meghirdetett politikai rendezvényen kellett volna beszédet mondania, ezért az előállítással szándékosan megakadályozták gyülekezési jogának gyakorlásában.

A panaszos a rendőri intézkedés miatt 2009. augusztus 26-án a Panasztestülethez fordult. A panaszában felsorolt sérelmek az alábbiakban összegezhetők:

- az előállítása megfelelő jogalap nélkül történt, mivel nem követett el szabálysértést – így annak továbbfolytatását sem –, illetve nem szegült ellen a rendőri intézkedésnek;
- előállítása nem felelt meg az arányosság törvényi követelményének;
- testi kényszer alkalmazására került sor vele szemben, holott nem tanúsított ellenszegülést;

- a szállító járműben elvették a mobiltelefonját, amely ennek következtében eltört;
- az előállítás során, a kapitányságon egy mérőléc előtt oldalról és előlről lefényképték;
- az előállítása alatt orvosi vizsgálaton esett át;
- nem közölték vele előállításának okát, nem élhetett panaszjogával;
- az előállítás időtartamát indokolatlanul hosszúnak tartja és sérelmezi, hogy ezalatt nem hallgatták meg, ezért véleménye szerint az előállítás célja nem a tényállás tisztázása, illetve az ő személyes meghallgatása volt, hanem pusztán időhúzás.

A Panasztestület az általa lefolytatott vizsgálatot követően állásfoglalásában megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszos emberi méltóságát, személyi biztonságához és szabadsághoz, tulajdonhoz, személyes adatok védelméhez, tisztességes eljáráshoz és békés gyülekezéshez való jogát, továbbá panaszjogát.

II.

A lefolytatott vizsgálat során a rendelkezésre álló iratok – a panasz, a 10010/522344/2009/id. számú, az előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés, az azt kiegészítő, valamint a 10010-6515/2009. ált. számú jelentés, illetve az Egri Rendőrkapitányság vezetőjének 10010-6534/2009. ált. számú tájékoztatása, a személyi szabadság korlátozásáról szóló igazolás, valamint az ügyvel kapcsolatos egyéb dokumentumok – alapján tényállásszerűen az alábbiak állapíthatók meg.

2009. augusztus 19-én Egerben, a Dobó téren az Egri Lokálpatrióta Egylet által szervezett, hagyományos Szent István napi kulturális rendezvény zajlott, amely nem tartozott a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá, ezért azzal kapcsolatban az Egri Rendőrkapitányságra írásbeli bejelentés nem érkezett. A rendezvény kulturális jellegére tekintettel nem került sor fokozott ellenőrzés elrendelésére, az esemény konkrét rendőri biztosítás nélkül zajlott. A belvárosban az Egri Rendőrkapitányság Közrendvédelmi- és Közlekedésrendészeti Osztály Őr-és Járőrszolgálati Alosztálya látott el általános járőrszolgálatot.

Az Egri Rendőrkapitányság vezetőjéhez 17:45 órakor érkezett telefonon bejelentés, melyben az ünnepség egyik résztvevője arról tájékoztatta, hogy a Dobó téren – láthatóan előre megszervezetten – a Magyar Gárda egyenruháját viselő személyek jelentek meg. A kapitányság vezetője utasítást adott a Közrendvédelmi- és Közlekedésrendészeti osztályt vezető – a Körzeti Megbízotti Alosztály vezetőjét helyettesítő – r. őrnagynak, hogy jelenjen meg a helyszínen, valamint utasította a kapitányság ügyeletét arra, hogy küldjön rendőr járőrt a Dobó térre a bejelentésben foglaltak tisztázása érdekében.

Az osztályvezető r. őrnagy 18:00 órakor érkezett a Dobó térre, melynek bal oldalán, a színpaddal szemben a Magyar Gárda egyenruháját viselő személyek gyülekeztek. Mindegyikük öltözete a hátán fehér színű, oroszlánt ábrázoló mintával, elejének bal oldalán számmal és kis méretű Árpád-sávós zászlóval hímzett fekete színű mellényből, fehér színű

galléros nyakú ingből, fekete sapkából, fekete formaruhából és fekete bakancsból állt. A 19 fős csoport tagjai a Magyar Gárdára jellemző, katonai jellegű alakzatban álltak és láthatóan egy fő vezénylelésre mozdultak.

A Magyar Gárda Hagyományőrző és Kulturális Egyesület feloszlásáról a Fővárosi Bíróság által hozott első fokú ítéletet a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.738/2009/7. számú, 2009. július 02-án kelt jogerős ítéletében helybenhagyta, és megállapította, illetve a felek számára világossá tette, hogy „A Magyar Gárda jogi értelemben nem tömegmozgalom, hanem az egyesülési jog alapján létrehozott olyan közösség, amely az alperesei egyesületen mint anyaszervezeten belül fejt ki tevékenységét.”, továbbá, hogy „Az alperesi egyesület a Magyar Gárdát is magában foglalja, ennél fogva a jelen jogerős ítélet mindkettőre kiterjed.”

Mivel az egyenruhás gárdatagok a nyilvános rendezvényen történő megjelenésükkel megvalósították az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) évi Korm. rendeletnek – az adott időpontban hatályos – 10/C. §-a¹ szerinti „Feloszlatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel” szabálysértését, ezért a helyszínen lévő járőrök személyazonosságuk megállapítása érdekében az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján végrehajtották igazoltatásukat.

Ezek után az osztályvezető r. őrnagy 18:16 órakor a következő felszólítást intézte a formaruhát viselő – és ekkor már vezetőjükkel az élen ismét katonai alakzatban álló – csoport tagjaihoz: „A törvény nevében felszólítom Önöket, hogy megjelenésük szabálysértést képez, amennyiben tovább folytatják, elő kell Önöket állítanom. Kérem oszoljanak!” A gárdisták vezetője erre azt válaszolta, hogy kéri az előállítást, majd a r. őrnagy további két alkalommal megismételt felszólítására is hasonló választ adott. Ezalatt – 18:17 órakor – érkezett a helyszínre a panaszos önkormányzati képviselő, aki az intézkedő rendőrök és a gárdisták közé állva azt hangoztatta, hogy ő az Új Magyar Gárda Mozgalom tagja, ezért őt vigyék el bilincsben, majd arra hívta fel az eseményeket szemlélő állampolgárokat, hogy csatlakozzanak a Magyar Gárda jelen lévő tagjaihoz.

Az Egri Rendőrkapitányság vezetője 18:30 órakor érkezett a Dobó térre, és ő is felszólította a szabálysértést elkövető csoport tagjait tevékenységük abbahagyására, illetve arra, hogy hagyják el a teret és oszoljanak. Mivel a gárdisták ennek sem tettek eleget, ezért a kapitányságvezető – a békés megoldást keresve – a jelen lévő egri polgármestert és egy országgyűlési képviselőt kért fel közreműködésre. A Gárda tagjai – akik fölött ekkor már egyértelműen a panaszos vette át az irányítást és vált a hangadójukká – e két személy arra irányuló kérésére sem reagáltak, hogy ne zavarják meg egy civil szervezet rendezvényét és távozzanak.

Az ünnepség Dobó téren zajló programjának befejeztével a résztvevők az Egri Várba vonultak koszorúzásra. Az egyeztetés sikertelenségére tekintettel a város polgármestere – az esemény méltóságának megőrzése érdekében – arra kérte a kapitányságvezetőt, hogy a rendőrök várják meg a megemlékezők távozását, mielőtt további intézkedéseket tennének. Amikor a kb. 200 fős tömeg nagy része már elvonult a térről, a gárdisták vezetőjének hangos vezényszavára a csoport megindult, hogy csatlakozzon hozzájuk. Ekkor a kapitányságvezető

¹ **Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) évi Korm. rendelet 10/C. §:**

„(1) Aki a bíróság által társadalmi szervezet feloszlásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez, százezer forintig terjedő pénzbírással sújtható.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.”

utasítást adott ennek megakadályozására, valamint a szabálysértést a felszólítás ellenére folytató személyek – Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján történő – előállításának megkezdésére, tekintettel a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 57. § (1) bekezdésének² rendelkezésére is, mely szerint a megkezdett rendőri intézkedésnek a rendőr köteles érvényt szerezni.

A panaszos az előállításra vonatkozó utasítást hallva – még az intézkedés megkezdése előtt – a gárda egyenruhás csoport elé állt, majd – miután erre maga tett javaslatot – velük együtt a földre ült. Passzív magatartásával akadályozta az intézkedő rendőröket az előállítás foganatosításában. Az osztályvezető r. őrnagy, valamint egy r. törzssászlós többször is felszólították a panaszost, hogy ne akadályozza a rendőri intézkedést, különben jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértésének elkövetése miatt feljelentést tesznek ellene. Figyelmeztették arra is, hogy amennyiben cselekményét nem fejezi be, akkor elő fogják állítani szabálysértés továbbfolytatása miatt. A panaszos ennek ellenére továbbra sem mozdult, hanem ülve maradt a földön – az előállítandó gárdisták és az intézkedő rendőrök között –, ezért igazoltatását, előzetes figyelmeztetését és ruházatának átvizsgálását követően 18:55 órakor előállították az Egri Rendőrkapitányságra.

A panaszos igazoltatására az Rtv. 29. § (1) bekezdése³, ruházatának átvizsgálására pedig az Rtv. 31. § (1) bekezdése⁴ alapján került sor. Előállítására az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulata⁵ teremtett jogalapot, mivel az általa elkövetett – az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) évi Korm. rendelet 40/A. §-ába⁶ ütköző jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség – szabálysértést többszöri rendőri felszólítás ellenére is továbbfolytatta. A felsorolt rendőri intézkedések végrehajtása jogszerűen és szakszerűen történt.

² **Szolgálati Szabályzat 57. § (1):**

„A rendőr szolgálata jogszerű teljesítéskor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat.(...)”

³ **Rtv. 29. § (1):**

„A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

⁴ **Rtv. 31. § (1):**

„Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.”

⁵ **Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulat:**

„(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abba hagyásra irányuló felszólítás után is folytatja,(...)”

⁶ **Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) évi Korm. rendelet 40/A. §:**

„(1) Aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, ötvenezer forintig terjedő pénzbírással sújtható.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.”

Tekintettel arra, hogy a panaszos előállítását a cselekmény abbahagyására irányuló többszöri felszólítás és a várható következményekre történő figyelmeztetés előzte meg a rendőrök részéről – akik még civil közreműködők segítségét is igénybe vették – ezért, mint azt a Panasztestület is megállapította állásfoglalásában, az előállításra az Rtv. 15. §-ában⁷ foglalt arányosság követelményének betartásával került sor.

A Rendőrség az Rtv. 42. § (1) bekezdése⁸ alapján a helyszínen videó felvételt készített az intézkedésekről, amelyen látható, hogy a járőrök a panaszossal kezdik az előállítást, mivel ő a kettes sorban ülő gárdisták előtt, lefelől ül a földön. Az intézkedés úgy zajlott, hogy a panaszost két rendőr a két oldalára állva, karjainál fogva felállította a földről, majd a szállító járműhöz kísérte. Ennek során a panaszos – néhány lépés önkéntes megtétele után – a korábban még általa kért előállítást kissé színpadias módon, lábainak előrefeszítésével próbálta akadályozni, ezért az őt elvezető rendőrök kénytelenek voltak az Rtv. 47. §-a⁹ szerint testi kényszert alkalmazni vele szemben, az intézkedés eredményességének biztosítása érdekében. Ez úgy történt, hogy minimális testi erő kifejtésével rábírták az újabb lépések megtételére. Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés – szakmai hibát véve – azt tartalmazza, hogy az intézkedés alatt nem került sor kényszerítő eszköz alkalmazására. A Közrendvédelmi- és Közlekedési Osztályt vezető r. őrnagy 2009. augusztus 20-án, 10010/522344/2009/id. számon készült jelentésében – a Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (4) bekezdése által előírt tartalommal – ugyanakkor dokumentálja, hogy a panaszossal szemben testi kényszert alkalmaztak és ezt a Rendőrség által készített videó felvétel is rögzítette. A testi kényszer alkalmazása jogszerűen, illetve a többszöri rendőri felszólításra és előzetes figyelmeztetésre tekintettel arányosan történt.

A 10010-6515/2009. ált. számú jelentés szerint a rendőrök a panaszost több, előállításra váró személlyel együtt egy Ford Transit típusú szolgálati gépjárműhöz kísérték, hogy az Egri Rendőrkapitányságra szállítsák. A gépkocsiban – az Rtv. 31. § (1) bekezdésének¹⁰ alkalmazása során – mindenkit felszólítottak arra, hogy mobiltelefonját kikapcsolt állapotban adja át. Mivel ennek a kérésnek többszöri felszólítás ellenére egyedül a panaszos nem volt hajlandó eleget tenni, ezért egy r. főtörzsőrmester – aki a fenti számú jelentést készítette az esetről, megnevezve annak tanúit is – megfogta a panaszos kihajtható mobiltelefonjának kijelzős részét azért, hogy elvegye a készüléket. Ekkor azonban a panaszos a telefon alsó részét megcsavarva megpróbálta kitépni a telefont a rendőr kezéből, mely ennek

⁷ **Rtv. 15. §:**

„(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

„(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

⁸ **Rtv. 42. § (1):**

„A Rendőrség a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban: felvétel) készíthet.”

⁹ **Rtv. 47. §:**

„A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”

¹⁰ **Lásd: 4. lábjegyzet**

következtében eltört. A mobiltelefon elvételére az Rtv. hivatkozott rendelkezése megfelelő jogalapot teremtett, a készülék károsodásához pedig a panaszos aktív közrehatása vezetett, mellyel akadályozni kívánta a rendőri intézkedés végrehajtását. Mivel a telefon elvételét többszöri felszólítás előzte meg a rendőr részéről, ezért nem sérült az arányosság törvényi követelménye sem.

Az Egri Rendőrkapitányságra történő előállítását követően a panaszosról – az Rtv. 42. § (1) bekezdése¹¹ alapján – a Bűnügyi Technikai Alosztály helyiségében, a bűnügyi technikus fényképfelvételeket készített, amelyeket a szabálysértési feljelentéshez csatoltak. Emellett a fotók – az orvosi vizsgálat megállapítását alátámasztandó – az előállított testi épségének sértetlenségét is bizonyítják.

Ugyanakkor a felvételkészítés panaszolt módja, azaz, hogy a panaszost egy mérőléc előtt oldalról, előlről és hátulról, a rabosításhoz hasonló módon fényképezték le, mindenképpen – még a rendelkezésre álló technikai lehetőségeket, valamint azt a körülményt is figyelembe véve, hogy a felvételek nem bűnügyi nyilvántartás céljából készültek – aránytalanak minősül, ezért a panasznak e vonatkozásban helyt adva megállapítom a személyes adatok védelméhez fűződő alapjog sérelmét.

A panaszos a Szolgálati Szabályzat 51. §-ának (3) bekezdésére¹² tekintettel orvosi vizsgálaton esett át, mely az esetleges külsérelmi nyomok meglétének és egyes fertőző betegségek fennállásának megállapítására irányult. Ennek az volt a célja, hogy az orvos véleményt mondjon arra vonatkozóan, hogy a panaszos elhelyezhető-e az előállító helyiségben, illetve hogy valamilyen okból indokolt-e más személyektől való elkülönítése. Mivel a panaszból nem derült ki olyan körülmény, amely arra utalna, hogy az orvosi vizsgálat ezt a célt túllépve a panaszos emberi méltóságát sértette volna, ezért – az erre vonatkozó jogszabályi hiányosság észlelése mellett – a Panasztestület sem tartotta ezzel kapcsolatban az alapjogsérelmet megállapíthatónak.

Az előállított személyeket – így a panaszost is – a kapitányság vezetője személyesen tájékoztatta az előállítás okáról, annak várható időtartamáról, és a további intézkedések menetéről. A panaszos a fogvatartásáról nem kérte hozzátartozója, vagy más személy kiértesítését. Az aláírásával ellátott „Nyilatkozat”, valamint „Tájékoztató” alapján elismerte, hogy jogairól és kötelezettségeiről, a panasz előterjesztésének lehetőségéről és módjáról anyanyelvén, szóban és írásban is tájékoztatást kapott.

Az előállítás időtartamáról kiállított igazolás alapján a panaszos személyi szabadságának korlátozása 2009. augusztus 19-én 18:55 órától 2009. augusztus 19-én 21:20 óráig, tehát 2:25 óráig tartott, amely azonban véleménye szerint indokolatlanul hosszú volt. Álláspontom szerint a 19 előállított személyről egyenként készült fényképfelvételek, az elvégzett orvosi vizsgálatok, valamint a fent felsorolt tájékoztatások elhangzása, illetve

¹¹ **Lásd: 8. lábjegyzet**

¹² **Szolgalati Szabalyzat 51. § (3):**
„Az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.”

dokumentumok kitöltése által igénybe vett idő alapján az előállítás csak a feltétlenül szükséges és a megtett intézkedésekkel arányban álló ideig tartott.

A panaszos véleménye szerint előállításának célja pusztán az időhúzás volt, mivel a Rendőrség hivatalos tudomással bírt arról, hogy neki 19:00 órakor egy előre bejelentett és meghirdetett politikai rendezvényen kellene beszédet mondania, ezért az előállítással szándékosan akadályozták gyülekezési jogának gyakorlásában. A panasz nem megalapozott. A panaszos által említett – a Gytv. hatálya alá tartozó – politikai rendezvényről valóban tudomása volt az Egri Rendőrkapitányságnak, mivel az azzal kapcsolatos bejelentést tudomásul vette, viszont a szervezők sem a 2009. július 22-én rögzített jegyzőkönyvben, sem az ahhoz csatolt bejelentésben nem tettek említést arról, hogy a rendezvényen a panaszos beszédet fog mondani, vagy arról, hogy ott egyáltalán meg fog jelenni. Ezért ez a feltételezett rosszhiszeműség a Rendőrség részéről kizárt.

A panaszos által tudatosan tanúsított állampolgári engedetlenséggel összefüggésben meg kell említeni, hogy az Rtv. konkrét kötelezettséget ró¹³ az intézkedés alá vont személyekre. Az állampolgár jogainak érvényesülése mellett a nemzetközi joggyakorlat e kötelezettség betartásának is komoly jelentőséget tulajdonít a rendészeti szervek tevékenységének megítélésekor. Ezt a következetes vizsgálati elvet alkalmazza az Emberi Jogok Európai Bírósága, például a „Rehbock v. Slovenia” (65-78. §), vagy a magyar Rendőrséget is érintő „Barta v. Magyarország” ügyekben is. Az utóbbi (26137/04. sz. kérelem) ügyben hozott ítéletében a Bíróság a következők szerint fogalmazta meg álláspontját: *„A Bíróság felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy a kérelmező elmulasztotta saját magatartásának kritikai értékelését akkor, amikor azon egyszerű kötelezettséggel találta magát szemben, hogy eleget tegyen a rendészeti szervek egyik tagja által hozzá intézett törvényes felszólításnak – ez a kötelezettség egy demokratikus társadalomban az általános állampolgári kötelezettségek része.”* Bár ezeknek az ítéleteknek nincs általános érvényű hatályuk, a magyar Rendőrség mindennapi munkájában igyekszik meghonosítani azokat a nemzetközi gyakorlatban megjelenő deklarációkat, amelyek nem igényelnek jogszabályi módosítást és összhangban vannak a magyar joggal.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

III.

„Mivel az intézkedő rendőr nem dokumentálta jelentéssel – a Szolgálati Szabályzatnak megfelelően – a kényszerítő eszköz alkalmazását, illetőleg nem került sor az 57. § (3) bekezdése szerinti eljárásra, ez sérti a vonatkozó előírásokat, egyúttal a jogbiztonság alkotmányos követelményének sérelmét is jelenti, mivel az intézkedéssel érintett személy vonatkozásában sériül annak a tisztességes eljáráshoz fűződő joga – egy, a Szolgálati Szabályzat által előírt eljárási garancia vonatkozásában.”

Az Rtv. 62. § (1) bekezdése szerint a *„kényszerítő eszköz alkalmazását jelenteni kell a szolgálati elöljárónak.”* Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés – szakmai hibát vétve – azt tartalmazza, hogy az intézkedés alatt nem került sor kényszerítő eszköz alkalmazására. A

¹³ **Rtv. 19. § (1) bekezdés:**

„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

Közrendvédelmi- és Közlekedési Osztályt vezető r. őrnagy 2009. augusztus 20-án, 10010/522344/2009/id. számon készült jelentésében – a Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (4) bekezdése által előírt tartalommal – ugyanakkor dokumentálja, hogy a panaszossal szemben testi kényszert alkalmaztak, és ezt a Rendőrség által készített videó felvétel is rögzítette. A Szolgálati Szabályzat 57. §-ának (3) bekezdése szerint „*a kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr elöljárója vizsgálja annak szükségességét, jogszerűségét, az arányosság követelményének megtartását*”. Az Egri Rendőrkapitányság vezetője mindvégig jelen volt a helyszínen és figyelemmel kísérte az intézkedést, mely kifejezetten az ő személyes utasítására történt. Mint azt a Panasztestület is megállapította, a panaszossal szemben a testi kényszer alkalmazásának feltételei fennálltak, a végrehajtás módja nem lépte túl az arányosnak tekinthető mértéket, és az előzetes figyelmeztetés követelménye is megvalósult. Álláspontom szerint az intézkedés dokumentálásának formai hibája a panaszos oldalán – mivel az eljárás során a panasztétel lehetőségéről és módjáról megfelelő tájékoztatást kapott és panaszjogával bármikor élhetett volna – nem okozott olyan érdeksérelmet, amely alapján a tisztességes eljáráshoz való jogának csorbulása megállapítható lenne, tekintettel arra is, hogy vele szemben a testi kényszer alkalmazására csak rövid ideig és minimális erő kifejtésével került sor.

A Panasztestület álláspontja szerint „*jogszerűtlen és jogsértő volt a telefon elvétele a Szolgálati Szabályzat 51. § (3) bekezdése szerinti időpontot – az előállító helyiségben történő elhelyezést – jóval megelőzően, ezért ez az intézkedés sértette a panaszos tulajdonhoz való jogát – különös tekintettel arra is, hogy az elvétel olyan módon történt, ami – végső soron – a telefon károsodásához vezetett.*” A Panasztestület kifejtette továbbá, hogy „*a kényszerítő eszköz alkalmazását megfelelően dokumentálni kellett volna, melynek elmaradása a panaszos oldalán a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét okozta.*”

A mobiltelefon elvételére az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján került sor, mely szerint „*Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.*” Az előállítás az állampolgár személyi szabadságát korlátozó intézkedés. Időtartamát – az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése alapján – a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani, és az igazolást is erről az időintervallumról kell kiállítani. Igaz, hogy a telefon elvétele még a panaszos előállító helyiségben történő elhelyezését megelőzően, a szállító járműben történt, de arra a személyi szabadságot korlátozó intézkedés végrehajtása alatt, tehát az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján került sor. Bár a mobiltelefon a Panasztestület véleménye szerint elméletileg nem alkalmasabb támadás elkövetésére egy cipőnél, de a gyakorlatban szolgálatot teljesítő rendőrök álláspontja szerint igen. Kézben tartva egyrészt fizikailag növelheti az ütés vagy dobás erejét, másrészt napjainkban a mobiltelefonhoz megtévesztően hasonló külsejű elektromos sokkolók is az állampolgárok birtokába kerülhetnek. A panaszos panaszában arra hivatkozott, hogy a rendőrségi gépjárműből a jogi képviselőjét kívánta felhívni, azonban az előállítás során írásban úgy nyilatkozott, hogy senkinek sem kéri a kiértesítését. Ez arra enged következtetni, hogy más – a Rendőrség előtt ismeretlen és esetleg az intézkedés szempontjából kockázatot jelentő – célból kívánta használni a telefont. A telefon elvétele nem testi kényszer alkalmazásával történt, mivel ezen kényszerítő eszköz fogalmi eleme az intézkedéssel érintett személy testére irányuló erő kifejtés a rendőr részéről. Jelen esetben az intézkedő rendőr nem a panaszos testére gyakorolt fizikai ráhatást, csak a kezében tartott tárgyat fogta meg, annak elvétele érdekében. A készülék károsodását elsősorban a panaszos magatartása, aktív közrehatása okozta. Először nem tett eleget a telefon átadására vonatkozó, többszöri rendőri felszólításnak, majd szándékosan megpróbálta kicsavarni a készüléket az azt megfogó rendőr kezéből. A telefontal kapcsolatos intézkedésről külön jelentés készült, amely részletesen

dokumentálja a történeteket. Mivel nem került sor testi kényszer alkalmazására, így nem volt szükség a Szolgálati Szabályzat által a kényszerítő eszközök alkalmazását követően előírt előjárói kivizsgálásra, ezért e tekintetben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Álláspontom szerint jogszerű volt a telefon elvétele a panaszostól, és – a panaszos együttműködése esetén – csak az intézkedés biztonságos végrehajtásához szükséges mértékben korlátozta volna a panaszos tulajdonhoz való jogát azzal, hogy rövid ideig megfosztja a készülék birtoklásától.

„Meg kell azonban jegyezni, hogy a ténybeli ügy panaszosa esetében a rendőrség bűnügyi technikai helyiségében mérőlec előtt készített fénykép-felvétel kapcsán nem foghat helyt az a rendőrségi hivatkozás, hogy a felvétel a szabálysértési eljárásban a bizonyíthatóság és az azonosíthatóság érdekében készült. A jelen esetben ugyanis a panaszos civil ruhában volt, nem viselt gárda-egyenruhát, tehát jelen ügy panaszosa vonatkozásában az egyenruha viselésének igazolása, mint a szabálysértés szempontjából lényeges körülmény nem állja meg a helyét. Ennélfogva a Testület a panaszosról a – rabosításhoz hasonló – felvételt-készítést aránytalanak tartja, egyúttal megállapítja, hogy az sértette a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapjogát.”

Az Egri Rendőrkapitányságra történő előállítását követően a panaszosról a Bűnügyi Technikai Alosztály helyiségében, a bűnügyi technikus fényképfelvételeket készített, amelyeket a szabálysértési feljelentéshez csatoltak. A fotók az Rtv. 42. § (1) bekezdése¹⁴ alapján készültek, mely feljogosítja a Rendőrséget arra, hogy a rendőri intézkedéssel összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről képfelvételt készítsen. Az előállítás személyi szabadságot korlátozó intézkedés, amely nem csupán a cselekmény elkövetésének helyszínén végrehajtott rendőri intézkedésekből áll, hanem, – mint azt az elnevezése is mutatja – a személyi szabadság korlátozásának megszüntetéséig tart, tehát jelen esetben a panaszos szabadon bocsátásával fejeződik be. Ezen időtartam alatt a felvételt-készítésre az Rtv. 42. § (1) bekezdése felhatalmazást ad a Rendőrségnek a képi dokumentáció készítésére. Az előállítottak nagy száma – az adott időpontban ugyanarról a helyszínről 19 egyenruhát viselő és 3 civil személyt állítottak elő különböző szabálysértések elkövetése miatt – az azonosíthatóság szempontjából indokolta a felvételt-készítést. (A Panasztestület is elismeri állásfoglalásában, hogy a panaszosnak és társainak egyedi beazonosítását az előállítás során készített fénykép-felvételek alapján tudta elvégezni.) Emellett a fotók – az orvosi vizsgálat megállapítását alátámasztandó – az előállított testi épségének sértetlenségét is bizonyítják.

Megjegyzem, hogy a Panasztestület 420/2009. (XII.2) számú állásfoglalásában egy, a panaszossal együtt előállított, de gárda egyenruhát viselő személyről azonos körülmények között és módon készített fénykép-felvételekkel kapcsolatban azt állapította meg, hogy *„a felvételt-készítés módja sem lépte túl a jogkorlátozás arányosnak tekinthető mértékét.”*

A határozat rendelkező részében kifejtettekre hivatkozva egyetértek a Panasztestület jelen állásfoglalásának megállapításával, mely szerint a felvételt-készítés rabosításhoz hasonló módja aránytalanak minősül, ezért sértette a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapjogát.

¹⁴ Lásd: 8. lábjegyzet

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (1) bekezdése, 31. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdés f) pontja, (3) bekezdése, 42. § (1) bekezdése, 47. §-a, 62. § (1) bekezdése, 92. § (1) bekezdése, a 93/A. § (7) és (9) bekezdései;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 177/A. §-a;
- az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) évi Korm. rendelet 10/C. §-a, és 40/A. §-a;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 51. § (3) bekezdése, 57. § (1), (3) és (4) bekezdései, 58. § (4) bekezdése.

Budapest, 2010. február „ „

Dr. Bencze József r. altábornagy